

SCI-CONF.COM.UA

**SCIENCE IN THE MODERN
WORLD: INNOVATIONS
AND CHALLENGES**

**PROCEEDINGS OF II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
OCTOBER 24-26, 2024**

**TORONTO
2024**

UDC 001.1

The 2nd International scientific and practical conference “Science in the modern world: innovations and challenges” (October 24-26, 2024) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2024. 730 p.

ISBN 978-1-4879-3790-4

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Science in the modern world: innovations and challenges. Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2024. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua/ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-in-the-modern-world-innovations-and-challenges-24-26-10-2024-toronto-kanada-arhiv/>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: toronto@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua/>

©2024 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2024 Perfect Publishing ®

©2024 Authors of the articles

**ЗЛОВЖИВАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРАВАМИ В
АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ**

Волік Вячеслав Вікторович

доктор юридичних наук, професор

професор кафедри права

Маріупольський державний університет

Паркер Марк Олегович

Студент

економіко-правовий факультет

Маріупольський державний університет

Анотація: Проаналізовано та розглянуто проблеми процесуальних маніпуляцій в адміністративному судочинстві України, зокрема навмисне затягування розгляду справ, подання безпідставних апеляцій та касаційних скарг, а також неправомірне використання права на відвід судді. Обговорено негативні наслідки для судової системи та учасників процесу, включаючи порушення принципу своєчасного судового розгляду і збільшення навантаження на суди. Запропоновано шляхи розв'язання проблеми через вдосконалення законодавства, цифровізацію судових процедур та запровадження санкцій за зловживання процесуальними правами.

Ключові слова: адміністративне судочинство, зловживання процесуальними правами, процесуальні маніпуляції, затягування розгляду справ, апеляційні та касаційні скарги, відвід судді, судова реформа, цифровізація судових процедур.

Адміністративне судочинство в Україні, як і в інших державах, має на меті захист прав громадян від неправомірних дій або бездіяльності органів влади. Однак у процесі реалізації своїх судових прав сторони можуть використовувати різні тактики, які виходять за межі добросовісності та перетворюються на зловживання процесуальними правами. Такі маніпуляції

стають серйозною перешкодою для забезпечення судочинства, оскільки можуть суттєво ускладнити або затягнути розгляд справи [1, с. 86].

Процесуальні маніпуляції в адміністративному судочинстві можуть проявлятися в різних формах, але їхня мета завжди однакова: спотворити суть адміністративного процесу та досягти результату не шляхом доведення своєї правоти, а створенням штучних перешкод для іншої сторони або суду. Це явище не є новим, але все ще потребує детального визначення та аналізу проблеми, щоб знайти ефективні шляхи їх вирішення і підвищити ефективність судової системи України [2, с. 1].

Загальною формою процесуальних маніпуляцій є навмисне затягування розгляду справи. Такі дії не лише шкодять принципу своєчасного розгляду справ, але й підривають довіру до судової системи. Як зазначає О.Р. Трещова, ці маніпуляції створюють додаткове навантаження на суди та призводять до затримок у виконанні судових рішень [3, с. 47].

Зловживання правом на подання апеляційних та касаційних скарг є одним з основних методів у адміністративних справах, яким сторони оскаржують рішення, навіть якщо суд першої інстанції ухвалив бездоганне з правової думки рішення. Мета таких дій не полягає в перегляді справедливості рішення, а скоріше в затягуванні його набрання чинності або створенні додаткових труднощів для опонента. Ця поширена практика не лише затягує судовий процес, але й збільшує фінансові витрати як для сторін, так і для судової системи.

Ще одним способом для зловживання процесуальними правами є неправомірне використання права на відвід судді. Відводи суддів часто стають тактикою для затягування судового процесу. Як зазначає В. Ю. Поліщук, така маніпуляція порушує не лише принцип оперативності судового розгляду, але й створює труднощі для суддів, які змушені витратити додатковий час на розгляд безпідставних відводів [4, с. 96].

Процесуальні маніпуляції можуть мати серйозні негативні наслідки. По-перше, це порушує принцип верховенства права, оскільки сторони, які

вдаються до таких тактик, часто уникають відповідальності або затягують виконання рішень. По-друге, це призводить до збільшення навантаження на судову систему, оскільки адміністративні суди завжди мають великий обсяг справ, і додаткове затягування процесу лише посилює тиск на судову систему, що своєю чергою, знижує ефективність судочинства та підриває довіру до правової системи.

Для розв'язання таких проблем, потрібно вдосконалювати законодавчу базу. Зміни до Кодексу адміністративного судочинства України мають передбачати чіткіші критерії для подання апеляційних і касаційних скарг, а також підвищення відповідальності за подання безпідставних відводів. Важливо також впроваджувати та вдосконалювати цифровізацію судових процедур, що дозволить зменшити час на розгляд справ і забезпечить більшу прозорість процесів. Введення автоматизованих систем для моніторингу термінів подання процесуальних документів та розгляду скарг допоможе знизити зловживання, мінімізуючи можливості для навмисного затягування судових процесів. Крім того, підвищення кваліфікації суддів і працівників судової системи в галузі цифрових технологій є важливим кроком до досягнення більш ефективного адміністративного судочинства.

Введення санкцій за зловживання процесуальними правами може стати дієвим інструментом для розв'язання цієї проблеми. Проте, щоб ефективно протистояти процесуальним маніпуляціям, перш за все, потрібно створити умови, які унеможливають їх застосування. Впровадження нових методик по цьому напрямку дозволить ефективно усувати порушення судового процесу, що значно зменшить можливості для маніпуляцій і забезпечить належне функціонування системи правосуддя.

Отже, розв'язання проблеми зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві є важливим завданням для правової системи України. Щоб підвищити ефективність судової системи, потрібно не лише вдосконалювати законодавство та впроваджувати сучасні технології, але й активно застосовувати санкції до тих, хто зловживає процесуальними правами.

Важливо також створити умови, за яких маніпуляції з процесуальними правами для затягування судового розгляду стануть неможливими. Це сприятиме справедливому та оперативному здійсненню правосуддя для всіх учасників адміністративних процесів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Петешенкова М.Ю., Зловживання процесуальними правами як форма затягування судового процесу та спосіб порушення прав його учасників. Теорія і практика конституціоналізму: вітчизняний і зарубіжний досвід. 2023 рік. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13125/1/20.pdf>

2. Монаєнко А.О., Зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Юридична Газета online. Опубліковано в №28-29 (682-683) 2019 рік. URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/sudova-praktika/zlovzhivannya-procesualnimi-pravami-v-administrativnomu-sudochinstvi.html>

3. Трещова О.Р., До проблеми зловживання суб'єктивними процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Підприємництво, господарство і право. 2010 рік. URL: pgr-journal.kiev.ua/archive/2010/10_2010.pdf

4. Поліщук В.Ю., Необгрунтована заява про відвід судді як зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Н-ВЖ: Держава та регіони. 2020 рік. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/4-2_2020/19.pdf